ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު

ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/HC-A/461
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އާޝަން ހޯލްސޭލް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް، ގ.ފަނަސްވާ/ކ.މާލެ
- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް: އާދަމް އަބްދުލްޣަފޫރު، ހ.ކުރެދަރިމާގެ/ ކ.މާލެ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: އިހުމާލުވުމުގެ ސަބަބުން ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލާއި، މަދަނީ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަށުން ބަދަލު ނަގައިދިނުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ހަމީދު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ނިމުނު ތާރީޚް: 16 ޝަޢުބާން 1442 / 29 މާރިޗު 2021

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

18 މުޙައްރަމް 1441

17 ސެޕްޓެމްބަރު 2019

<u>އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:</u>

- **ނަންބަރު:** 3433/Cv-C/2018
- **ނިންމި ކޯޓު:** ސިވިލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** އިހުމާލުވުމުގެ ސަބަބުން ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލާއި، މަދަނީ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަށުން ބަދަލު ނަގައިދިނުން
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 01 އޮގަސްޓް 2018
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 27 ޖޫން 2019

- ފަނޑިޔާރު ހުކުމްގެ ރައުޔު: މި ރައުޔަކީ ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު ތާއީދު ކުރައްވާ.

މައްސަލައިގެ ތަޢާރުފު:

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3433/Cv-C/2018 ގަޟިއްޔާ އާއި ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ އާސަންދާ ކުންފުނި (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު: C-345/2000)ގެ ފަރާތުން އެ ގަޟިއްޔާ ހައިކޯޓަށް ކުރިމަތިލާފައިވާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން ބަލާފައިވާ ގަޟިއްޔާއެކެވެ. މި އިސްތިއުނާފުގައި ދަޢުވާ ލިބިފައިވާ ފަރާތަކީ ކ.މާލެ/ ހ.ކުރުދިރާގެ، އާދަމް ޢަބްދުލްލަޠީފު (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A001111)އެވެ.

ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލަ

2. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3433/Cv-C/2018 ގަޟިއްޔާއަކީ ބަލާއިރު، އާސަންދާ ކުންފުނި (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރުގެ ގޮތުގައި އާދަމް ޢަބްދުލްލަޠީފު ހުރި އެ ކުންފުނީގެ ޒިންމާތަކުގައި، މަޤާމުގެ ނިޒާމީ ބޯޑުންކޮންސެލްކުރެވުނު، އާސަންދާ ކުންފުނި (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ލިބެފައިވާ ގެއްލުން އަނބުރާ ހޯދުމަށް އެދި އާސަންދާ ކުންފުނި (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހުށަހެޅުމުން ބެލުނު މައްސަލައެކެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމިގޮތް

3. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3433/Cv-C/2018 ގަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ

"ދަންފަހު، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް އެގޮތުގައި ހުރުމާއެކު،

ދައުލަތުގައި އާސަންދާ ކުންފުނި (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ބަލާބަލިފައިވާ

މުއާމަލާތްތަކަށް އެ ކުންފުނީގެ ކުރީގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރ ހ.ކުރެދިމާގެ/ މާލެ، އާދަމް ޢަބްދުލްޣަފޫރު (ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު: A001111) ފަރުދީ ގޮތުން ޒިންމާވާންޖެހޭނެކަން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާތީ، އެ މުއާމަލާތްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އޯޝަން ހާވެސްޓް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ ފައިސާ އާދަމް ޢަބްދުލްޣަފޫރުގެ ކިބައިން ނަގައިދެވުން ނުކޮށްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ޙުކުމްކޮށްފިއެވެ."

މިފަދައިން ޙުކުމްކޮށްފައިވާކަން އެ ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުން އެނގެން އެބައެވެ.

އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ނުކުތާތައް

4. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3433/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި އޯޝަން ހާވެސްޓް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން 01 (އެކެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި، އެ ނުކުތާއާ ބެހޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެ ނުކުތާތަކަކީ؛

-4.1 އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ތުހުމަތުކުރެވޭ މުއާމަލާތްކުރިއިރު ކުންފުނީގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރގެ މަޤާމުގައި ހުރި ފަރާތަކަށްވާއިރު، ތުހުމަތުކުރެވޭ މުއާމަލާތްތަކަކީ ކުންފުނީގެ ބޭނުމަށް ހަރަދު ކުރެވުނު ފައިސާތަކަށް އެނގޭ އެއްވެސް ލިޔެކިޔުމެއް ދެއްކިފައިނުވާއިރު، އަދި ތުހުމަތުކުރެވޭ މުއާމަލާތްތަކުގެ ތެރެއިން ދެ މުއާމަލާތަކީ ސީދާ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް ހިއްސާ ހޯލްޑަރ އެހެން ދެ ކުންފުންޏަކަށް ޖަމާކޮށްފައިވާ ފައިސާތަކަށް ސާބިތުވާއިރު، ސާބިތުކުރުމުގެ ބަރު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް އޮތްކަމަށް ބުނެފައިވާ ސާބިތުކުރުމާއި، ގުޅޭގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2010/SC-A/02 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މަބްދައާ ޚިލާފަށް ކަމުގައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް

5. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3433/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އުޅަނދު ހޯދުމުގެ (މޮޓޯސައިކަލް) ދައުވާއިއްޔާ ތިމާގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި އެ ނުކުތާތަކާއި ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި ލިޔެކިޔުންތަކާއި، މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކަށް ބެލުމަށް އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

6. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 ޤަޟިއްޔާގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ (ނ) ގައި

"އާންމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުގައި މަދަނީ ދުސްތޫރީ ޤަޟިއްޔާތަކުގައި، ޤާބިލުކުރުމުގެ ބާރު (*onus probandi*) އުފުލުމަކީ ދައުވާކުރާ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމާއި، މި މާނަގައި ދައުވާކުރާ ފަރާތަކީ ހަމައެކަނި ދައުވާ ކޯޓަށް އުފުލާ ފަރާތް ނޫންކަމާއި، އެގޮ އިތުރުން ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ދައުވާގެ ދިފާޢުގައި ކުރާ ދިފާޢީ ދައުވާ ސާބިތު ކުރުމަކީ އެ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމާއި، އެހެންކަމުން ދައުވާއެއްގައި އެއް ފަރާތުން އަނެއް ފަރާތާ ކުރިމަތިލާ "ދިފާޢު" (*plea*) ޤާބިލުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަންޖެހޭ ފަރާތަކީ އެ 'ދިފާޢު' ކުރާ ފަރާތްކަން އެނގެން އޮތެވެ."

ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

7. މި މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ، ކުރީގައި އުޅަނދު ހޯދުމުގެ (މޮޓޯސައިކަލް) ދައުވާއިއްޔާ ތިމާގެ މުނާޒާން ޖެހިކޮޅުކަން ދެފަރާތުގެ ބައިން އެނގެއެވެ. އަދި 2015 ވަނަ އަހަރު އެ ކުންފުނިން

އާދަމް އަބްދުލްލަޠީފު ވަކިވެފައިވާކަމަށް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި އެކަމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އިންކާރުކޮށްފައި ނުވެއެވެ.

8. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާކޮށްފައިވަނީ ތަފާސީލު ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެ ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް އާދަމް އަބްދުލްލަޠީފު އުވިއްޖިއްޔު ސްޓޭޓްމަންޓްގައިވާ ދަޢުވާކުރި ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން އެ ކުންފުނީގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ހޯދުމަށް އެދިފައިވަނީ، ރިސްކް ފައިސަންސް އަށް ދޫކުރެވިފައިވާ USD200,000 (ދެލައްކަ އެމެރިކާ ޑޮލަރު) އާއި، ޝޮޕީ ހަރުގެފެއަރ އަށް ދޫކުރެވިފައިވާ USD31,050.87 (އެކްތިރީސް ހާސް ފަންސާސް ޕޮއިންޓް އަށްޑިހަ ހަތް އެމެރިކާ ޑޮލަރު)އާއި، ސަން ޓްރެވެލްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ދޫކުރެވިފައިވާ USD20,000 (ވިހި ހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) އާއި، މޫސާ މުޙައްމަދު ފުލަން ދޫކުރެވިފައިވާ USD32,000(ތިރީސް ދެހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) އާއި ދަރުވާލިޔާ ފަރާތުގެ އަލިއްބެ ނަމުގައި ދޫކުރެވިފައިވާ USD50,000 (ފަންސާސް ހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) އާއި އިބްރާހީމް ޒަހީރަން ދޫކުރެވިފައިވާ USD150,000 (އެއްލައްކަ ފަންސާސް ހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) އާއި ސްކާރބް ސޮލިއުޝަންސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ދޫކުރެވިފައިވާ USD20,000 (ވިހި ހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) އެވެ.

9. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު USD200,000 (ދެލައްކަ އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ދައްކާފައިވަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރޭޑްގެ ނަންބަރު 88-MBR/PRIV/2014/195 ސިޓީއާއި ގުޅިގެން ކަމަށެވެ. އެސިޓީން ހާޒިރުވި (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އެ މިނިސްޓްރީން ރުޖޫޢުވާ ސިޓީއެއް ނުލިބޭކަމަށެވެ. އެކަން ސާބިތުކުރުމަށް އިތުރު ހެކި ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާފައި ނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން އެކަން ސާބިތުވާވަރަށް ހުރި ހުށަހެޅުމަކަށް ނުވާކަން އެނގެއެވެ.

10. އާންމު އުސޫލުން މަދަނީ ޝަރީޢަތްތަކުގައި ޤާނޫނުގެ ބާރު ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރު (onus probandi) އުފުލުމަކީ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަން އެނގޭކަމެވެ. މި މައްސަލާގައި ދައުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރު އުފުލަންޖެހޭ

ފަރާތަކީ އޭޝަން ހާވެސްޓް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްކަން މި ހާލަތަށް ބަލާއިރު އެނގެއެވެ. އެކަން އެނގެނީ އާދަމް އަބްދުލްރައޫފަކީ 2015 އިން ފެށިގެން އެ ކުންފުނިން ވަކިވެފައިވާ ފަރާތެއްކަން އެނގެން އޮތުމާއި، އެ ފަރާތަށް މިހާރު ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކަށް އަދި އެ ލިޔެކިޔުންތަކަށް ބާރުލިބޭތީ ލިޔެކިޔުންތަކަށް ވާސިލްވުމުގެ ދޮރު ބަންދުވެފައިވާތީއެވެ. އަދި މިހާލަތުގައި އިސްތިއުނާފު ކަރުދާހާ ފަރާތުން ތުހުމަތުކުރެވޭ މުޢާމަލާތްތަކާއި ގުޅިގެން ކުންފުނީގެ ބޯޑުމަތިން ޚަރަދު ކުރެވުނު ފައިސާކަން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ބުރަ އުފުލަންޖެހޭ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އެއްވެސް ބުރުހާނެއް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގައި ބުނެދެވިފައި ނުވެއެވެ.

11. އެހެންކަމުން އިސްތިއުނާފުގައި ސަބަބުތަކަށް އެގޮތުން ހުކުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3433/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އޭޝަން ހާވެސްޓް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާގެ މައްޗަކާއި، އެ ޤަޟިއްޔާއާއިއެކު ހުށަހެޅުން އެއްމެހައި ލިޔެކިޔުންތަކާއި، އެންމެހާތަކާއި ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ދިފާޢުގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލާއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކުރިއަށްގޮސްފައިވާ ހުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭފަދަ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ކުށެއް ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް އަޣުލަބުން ދެކެމެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔު:

12. ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފީ މައްސަލައަށް ބަލާއިރު އިސްތިއުނާފު ކުރާ އޭޝަން ހާވެސްޓް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (މީގެ ފަހުން އޭޝަން ހާވެސްޓް ނުވަތަ އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތް) ގެ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދައުވާއަކީ، އޭޝަން ހާވެސްޓްގެ ކުރީގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރ ހ.ކުރެދިމާގެ، އާދަމް އަބްދުލްރައޫފް، އޭޝަން ހާވެސްޓްގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރުކަމުގެ މަޤާމުގައި ހުރި އޭޝަން ހާވެސްޓްއަށް ޚިޔާނާތްތެރިވެ މަޤާމުގެ

ނުބައްދޭ ބޭނުންކޮށްފައިވާތީ އޯޝަން ހާވެސްޓްއަށް ލިބިފައިވާ ގެއްލުން އަނބުރާ އާދަމް އަބްދުއްރަޙްމާނުގެ އަތުން ހޯދުމަށެވެ.

13. އޯޝަން ހާވެސްޓްގެ ފަރާތުން ކުރާ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކަކީ؛

1. އޯޝަން ހާވެސްޓުން ހިންގަމުން އަންނަ ސ.ބޮޑުވަސްދޫގައި ޓޫރިސްޓް ހޮޓަލް އެޅުމަން މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް އިން ދޫކޮށްދިނުމަށް ސިޓީއަކާއި ބޭނާ ގުޅުވައި އޯޝަން ހާވެސްޓް އިން $200,000.00 (ދެލައްކަ ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު) ނަގާފައިވާކަމުގެ އެސިޓީއާއި އުމިނިސްޓްރީން ދޫކޮށްފައިވާ ސިޓީއާއި ނޫންކަމަށް ބުނާ ހުށަހެޅި ހެކި.

2. ވޮލެޓުން ގަތުމަށް ސޮއި ހޯލްޑަރައަށް $31,050.87 (އެއްތިރީސްހާސް ފަންސާސް ޑޮލަރު އަށްޑިހަ ހަތް ސެންޓް) ދޫކޮށްފައިވާތު، އެއަށްފަހު ވަރަން އޯޝަން ހާވެސްޓް އަށް ވޮލެޓުން ލިބިފައި ނުވާކަމަށް ބުނާ ހުށަހެޅި ހެކި.

3. އާދަމް އަބްދުއްރަޙްމާނުގެ އަމިއްލަ މަސްވެރިކަމުގެ އާއި ކުންފުނީގެ ކަމަކާ "އުކާޗާ ސަވަން ފެމިލީސް ޕްރިންޓް ޕޮއިންޓް" އަށް $20,000.00 (ވިހިހާސް ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު) ދޫކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނާ ހުށަހެޅި ހެކި.

4. އާދަމް އަބްދުއްރަޙްމާނުގެ އަމިއްލަ ނަމުގައި $50,000.00 (ފަންސާސް ހާސް ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު) ނެގި ކަމަށް ބުނާ ހުށަހެޅި ހެކި.

5. "އިބްރާހިމް ހަލީލް" ގެ އަމިއްލަ ފައިސާއަކަން $150,000 (އެއްލައްކަ ފަންސާސްހާސް ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު) ގެ ޗެކެއް ދޫކޮށްފައިވާތީ، އެއީ ކޮން ބޭނުމެއްގައި ދޫކުރި ޗެކެއްކަން އެނގެން ނެތްކަމަށް ބުނާ ހުށަހެޅި ހެކި.

6. "ފޫސާ މުރައްވަދު ފުރު" އަށް $32،000.00 (ބައްތިރީސްހާސް ޔޫ.އެސް.ޑޮލަރު) ގެ ލޯނެއް ދޫކޮށްފައިވާއިރު، އެއީ ކޮން ބޭނުމެއްގައި ދޫކޮށްފައިވާ ލޯނެއްކަން އެނގެން ނެތްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ހުރި.

7. "ސްމާޓް ސޮލިއުޝަން ބިލްޑް އެންޑް" އަށް $20،000.00 (ވިހާސް ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު) ގެ ލޯނެއް ދޫކޮށްފައިވާއިރު، އެކުންފުންޏަކީ އެހެން ދަރުމަކަން ކުރި މުއާމަލާތެއް ފެންނަން ނެތްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ހުރި.

މި ހުށަހެޅުމެވެ.

14. ބަޔާންކުރިމަ ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން، 14.1 ގައި ބަޔާން ކުރާ ދަރަނިއަކީ ޔޫ.އެސް ޑޮލަރާއި ގުޅޭ އިތުރު ސާފު ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައެއް ނުވެއެވެ. ހުށަހަޅާފައިވަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޗޭމްބަރގެ ނަންބަރު: 88-MBR/PRIV/2014/195 (14 ޑިސެމްބަރު 2014) ސިޓީއެވެ. މިސިޓީއަކީ ޗޭމްބަރުން ދޫކުރި ސިޓީއެއް ނޫންކަމަށް އޭޝިއަން ހޯލްސޭލްގެ ފައިނޭންސް ބޭނުން ސާބިތުކޮށްދީފައެއް ނުވެއެވެ. އަދި އެސިޓީ އާއި ގުޅިގެން، ބޮޑަސްދު ލިޔުމެއް އެކްސްޕޯޓްސް ކަމަށް ބައްޓަނާ ލިބުމެއް ޢަދުލުގެ 2 ގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ، އެޢަދުލުގެ ގޮތުގައި $200،000.00 (ދެލައްކަ ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު) ނެގިކަން އޭޝިއަން ހޯލްސޭލް އަށް ސާބިތު ކޮށްދީފައެއް ނުވެއެވެ.

15. ބަޔާންކުރިމަ ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން، 14.2، 14.3، 14.4، 14.5، 14.6 އަދި 14.7 ގައި ބައާން ކުރެވުނު ފައިސާ އޭޝިއަން ހޯލްސޭލްގެ ނަންބަރު:06076 ޔޫ.އެސް. ޑޮލަރު އެކައުންޓުން ބޮޑު ދޫކޮށްފައިވާކަން ހުށަހަޅާ ބޮޑުވުމުގެ ކޮޕީއިން އެނގެއެވެ. އަދި އެ ބޮޑުވުމުގެ ތެރެއިން 05 ބޮޑު އެކި ބޭންކު ތަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކަން އެނގެން ނެތެވެ. މިގޮތުން، އޭޝިއާސަން ހޯލްސޭލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް 25 ނޮވެމްބަރު 2014 ގައި ދޫކުރި ނަންބަރު:0446174 ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު ބޮޑު، ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ ލިމިޓެޑްގެ މަޝްރޫމަށް

ބްރާންޗަކަށް ހުށަހެޅިކަން އެނގެއެވެ. އާދަމް ޢަބްދުއްރައްޒާގުގެ އަމިއްލަ ނަމުގައި ދޫކުރި ނަންބަރު: 0515464 ޔޫ.އެސް.ޑޮލަރު ޗެކް، (ޕާރީން ސާވިސަސް) ޗެކް ފޮށި އިސްލާމިކް ބޭންކުއަށް ހުށަހެޅިކަން އެނގެއެވެ. އިބްރާހިމް ޒަރީރު އަށް 21 އޮކްޓޯބަރު 2014ގައި ދޫކުރި ނަންބަރު:0515463 ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު ޗެކް، ޗެކް ފޮށި އިސްލާމިކް ބޭންކަށް ހުށަހެޅިކަން އެނގެއެވެ. މޫސާ މުޙައްމަދު ފުޅަށް 03 އޮގަސްޓް 2014 ގައި ދޫކުރި ނަންބަރު: 0446160 ޔޫ.އެސް.ޑޮލަރު ޗެކް، ޗެކް ފޮށި އިސްލާމިކް ބޭންކަށް ހުށަހެޅިކަން އެނގެއެވެ. އަދި ސްޓާރ ސޮލިއުޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއަށް 27 އޮގަސްޓް 2014 ގައި ދޫކުރި ނަންބަރު: 0446178 ޔޫ.އެސް.ޑޮލަރު ޗެކް، ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕްލަކް ލިމިޓެޑް މަޖީދީމަގު ބްރާންޗަކަށް ހުށަހެޅިކަން އެނގެއެވެ. ނަޝާފް ސޮފީ ހައުސްފުޅަށް 25 އޮގަސްޓް 2014 ގައި ދޫކުރި ނަންބަރު: 0446175 ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު ޗެކް، އެއްވެސް ބޭންކަކަށް ހުށަހެޅިކަން އެނގޭކަށް ނެތެވެ.

16. ބަޔާންކޮށްދިޔަ ހެކިތަކާއި ހުށަހެޅި ލިޔެކިޔުންތަކުން، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތް އާދަމް ޢަބްދުއްރައްޒާގުގެ ފަރާތުން ދަރު ކޯޓުގައި ބެލެވުނު ދައުވާގައި ބަޔާންކޮށްދޭ ފައިސާ ކޮންމެވެސް ސަބަބަކާހުރެ ދައުވާލިބޭ ފަރާތުގެ ފައިސާކަމަށް ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ބޭނުންކުރި ނަމަވެސް، އެ ފައިސާ ދައުވާކުރާ ފަރާތުގެ ފައިސާކަމަށް ސާބިތު ވެފައިނުވާ، މިފަދައިން ދައުވާ ސާބިތުވާނެ ފަދަ ހެކިތަކެއް ދައުވާ ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައި ނުވާކަމަށް ފެނެއެވެ. ދައުވާގައި ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިތަކުން، ދައުވާކުރާ ފަރާތުގެ ފައިސާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިސާ ދައުވާލިބޭ ފަރާތުގެ ފައިސާކަމަށް ސާބިތުވެގެން ނުވެއެވެ.

17. ދައުވާ ސާބިތު ކުރުމުގެ ބުރައަކީ ދައުވާ ކުރާ ފަރާތުގައި އޮތް ބުރައެވެ. މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި ދައުވާ ސާބިތު ކުރަންޖެހެނީ ބެލެންސް އޮފް ޕްރޮބަބިލިޓީގެ މިންގަނޑަށެވެ. މަދަނީ މިންގަނޑު (civil standard) އަކީ އެއީއެވެ. މިގޮތުން ސާބިތު ކޮށްދިނުން (proof) ގެ މާނައަކީ، ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ، ސުޕްރީމްކޯޓުގެ މަޖިލީހުން ގަބޫލުކުރާ މިންވަރަށް އެ ބަޔާންތަކެއް ހިނގާފައިވާކަން ސާބިތުވާ ހިނގާފައި

ނުވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްދިނުމެވެ. ޤާނޫނީގޮތުން އުފުލަންޖެހޭ ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ބުރައަކީ މިއީއެވެ. މިބުރަ އުފުލުމަށް ހުށަހަޅާ ހެކީގެ މިންވަރު ވާންޖެހެނީ، ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި އުފުލަންޖެހޭހާ މަތީ މިންވަރަކަށް ނުވާ ނަމަވެސް ސަލީމު ބުއްދިއެއްގެ އިންސާނެއްގެ ވިސްނުމުން ބަލާއިރު އެކަން ހިނގާފައި އޮތްކަމަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ދަރަޖައަކަށެވެ. މިގޮތުން، ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިތަކަށް ބަލައި ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، އެކަން ނުވާކަމަށްވުރެ ބޮޑަށް އެކަން ހިނގާފައިވާކަމަށް ވިސްނޭނަމަ، އެ ބުރަ އެވަނީ އުފުލިފައެވެ. ނަމަވެސް ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިތަކަށް ބަލައި ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، އެކަން ވެފައި ނުވުން ހަމަހަމަކަމަށް ވިސްނޭނަމަ، އެބުރަ ނުއުފުލޭނެއެވެ.

18. ހުށަހެޅިފައިވާ ދަޢުވާއާއި ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާ ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ހުށަހެޅި ހެކިތަކަށް ބަލާއިރު، އާދަމް ޢަބްދުލްޢަޒީޒު ފުއާދުގެ ޗެކްޕޮއިންޓްގެ ގޮތުގައި ހުރި އެމްއެމް ފުލުހުންނަކަން ޗެކްޕޮއިންޓް ދޫކުރިކަން ފެނިގެން ހުރިއެވެ. ހަމައެކަނިން، އޭޓީއެމް ބަޔާންކުރިއިރު ގޮތުގެ މަޢުން ބޭންކުތަކަށް ހުރަހަގެފާފައިވާކަން އެނގެން އޮތެވެ. ދަޢުވާ ކުރި ފަރާތުގެ ދަޢުވާއަކީ، އެ ޗެކްޕޮއިންޓަކީ އާދަމް ޢަބްދުލްޢަޒީޒު ދޫކޮށް ނަގާދިޔާ ގެސްޓްހައުސްކަން ނޭނގެއެވެ. ސާބިތު ކޮށްދިނުމުގެ ޤާނޫނީ ބިނާ ފެށިގެން ނުދިރުހަރަވަސް ހެދި ދުއްކުރުގެ ބިނާއަދި އެއްފަހަރުން ލަފާފަން ފެށިގެންމާއެވެ. މިއާގުޅޭގޮތުން، އެ ޗެކްޕޮއިންޓް ދޫކުރުމުގެ ޢިޝާން ހަފްސާބީގެ ކޮން ބޯރުގެއިން ކަން ކޮށްދިނުމުގެ ބިނާ އާދަމް ޢަބްދުލްޢަޒީޒުގެ މައްސަލަ ފެށިގެން ދެއެވެ. ހުކުރުވެސް ހެކިތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލައި، ހަމައެކަނި އާދަމް ޢަބްދުލްޢަޒީޒުގެ ފަރާތުން އިންކާރު ކުރި ކުރިމަތިލާ އާދަމް ޢަބްދުލްޢަޒީޒުގެ ބިނާ ބަޔާންވެގެން ނުދެއެވެ.

19. ވީމާ، އާދަމް ޢަބްދުލްޢަޒީޒުގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ވަގަށްޤައި ބައްޔަށްކަން ނުދީ ހުކުމުގެ ސަބަބުން، ދަޢުވާ ކުރި ފަރާތުން ހުކުރުވި ހެކިތަކުގެ މައްސަލަ ބިނާކަން މިންވަރަށް މަތީ ދަޢުވާގައި ބަޔާން ކުރި މިރީތީގެ [16] ނަން ބަދަލުގައި ބަޔާން ކުރި ޤަޟިއްޔާގައި ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެ ޤަޟިއްޔާގައި މައްސަލަ ބިނާވާ ފަރާތަކަށް އާދަމް ޢަބްދުލްޢަޒީޒު ބިނާ ކުރަންޖެހޭ ފައިސާއެއްކަމަށް އަމުރުކުރެއް ޢަދަދެއް ދެއެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ސަބަބުތަކަށް އެގޮތުގެ މަތިން ޙުކުމާއެކު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3433/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އޯޝަން ހާވެސްޓް (ޕްރައިވެޓް) ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އެ ނުކުތާތަކާއި ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅުނު އެންމެހައި ލިޔެކިޔުންތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލާއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމަކީ ބަދަލު ގެންނަން ޖެހޭކަހަލަ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ޙުކުމްކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު | ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު (ރިޔާސަތު) | ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް